

ECONOMIST İSTİHBARAT BİRİMİ (EIU), SEKTÖREL GÖRÜNÜM 2025 RAPORUNU YAYIMLADI

Ekim 2024'te yayımlanan rapor, 6 sektöre ilişkin 2025 yılı tahminlerine yer veriyor.

Raporda otomotiv, tüketim malları ve perakende, enerji, finansal hizmetler, sağlık hizmetleri ile teknoloji ve telekom sektörleri olmak üzere 6 sektör incelenmiş ve her bir sektör özelinde öne çıkan gelişmeler ve beklentiler sıralanmıştır.

Tüm sektörleri etkileyecek ana gelişmeler

Dünyanın bir gün normale döneceğine dair umutlar Covid-19 pandemisinden bu yana sürekli kırıldı ve 2025 de farklı olmayacak. Bu zaman diliminde çalışma ve seyahat koşullarına dair iyileşmeler olsa da, ekonomik ve politik görünüm belirsizliğini koruyor.

1. Jeopolitik Şoklar ve İklim Değişikliği

Ukrayna ve Orta Doğu'daki savaş ortamı jeopolitik risklerin sürmesine neden olurken AB, ABD ve Çin arasındaki ticaret bariyerleri tedarik zincirlerini yeniden şekillendirecektir.

İklim değişikliği ile mücadele konusunda ülkelerin tutumu arasındaki ayrışma jeopolitik gerilimleri derinleştirecektir. Ulusal İklim Taahhütlerinin yenileneceği Kasım 2025'te düzenlenecek olan COP 30'un sonuçlarında, ABD'nin liderliği ve pozisyonu daha belirleyici olacaktır.

Jeopolitik riskler ve ticari bariyerler gelecek görünümünde ağırlığını koruyacaktır. Economist İstihbarat Birimi'nin öncelikli tahmini Asya ve Orta Doğu'da geniş ölçekli yeni bir savaşın olmayacağı yönündedir. Bununla birlikte, Ukrayna'da süren savaşa ek olarak jeopolitik çatışma tehdidinin devamı politikaların farklılaşmasına ve ekonominin yeniden yapılandırılmasına yol açacaktır.

2026 başında yürürlüğe girecek AB İklim Düzenlemeleri, çok uluslu şirketleri tedarik zincirlerini izlemeye/takip etmeye zorlayarak ticaret üzerinde uluslararası etkiye sahip olacaktır.

2. Artan Ticari Korumacılık ve Ticari Bariyerler

ABD ve AB, Çin'in otomotiv, teknoloji ve sağlık hizmetleri ihracatına karşı bariyer oluşturmaktadır. Dünya genelinde rakip blok koruma önlemlerini artırdıkça Çin'in bu duruma vereceği cevap

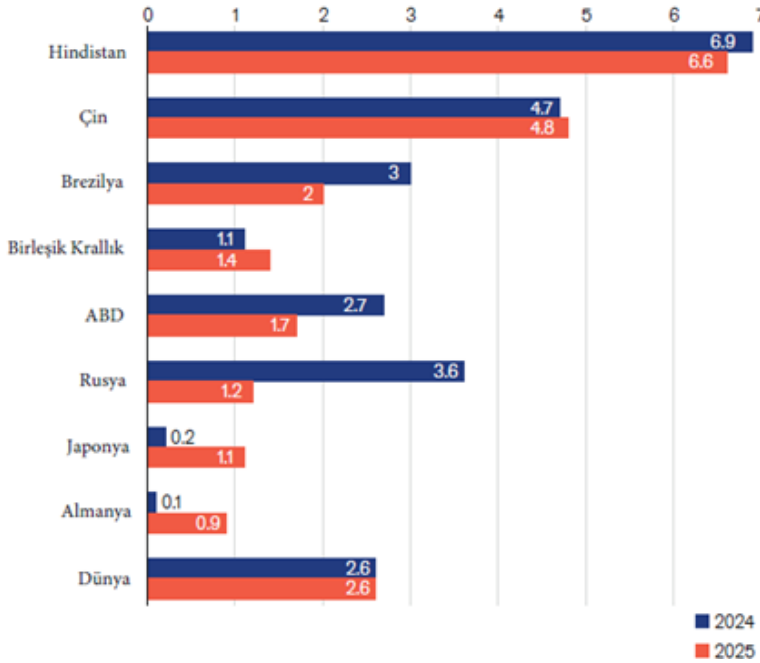
2025'te yoğunlaşabilir ve tedarik zincirlerini yeniden şekillendirerek emtia fiyatları ve enflasyona ilişkin tahminleri saptırabilir.

Ortaya çıkan gerilimler, şirketlerin daha esnek tedarik zincirleri oluşturmak amacıyla devlet teşviklerinden fayda sağlayan şirketler ile pazara giriş ve üretim yatırımlarını etkilemeye devam edecektir. Projeler hız kazandıkça yapay zeka (AI) başta olmak üzere teknolojiye yapılan yatırımlar da güçlü olacaktır. Bununla birlikte özellikle AB'de teknoloji şirketleri sıkılaştırılan regülasyonlarla baş etmek durumunda kalacaktır.

3. Düşük Ekonomik Büyüme ve Enflasyon

Gelişmiş ekonomiler yavaşladıkça, büyüme oranları mütevazı kalacak ve %2,6 seviyesinde olacaktır. 2024 performansına yakın olan bu performans pandemi öncesi 10 yılın ortalamasından düşüktür.

2024-2025 yıllarında seçili ekonomilerde büyüme oranları (%)

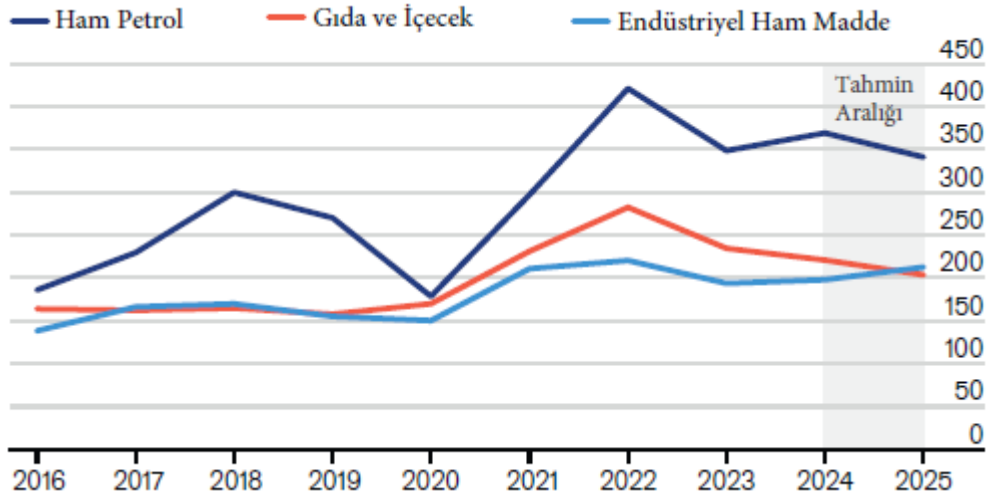

Kaynak: EIU (Economist İstihbarat Birimi) tahminleri

İşgücü piyasası sıkılaştıkça ABD ekonomisi yavaşlayacak, Çin'in büyümesi ise ticaretin canlanması ve teşviklerin etkisi ile hızlanacaktır. AB ve Japonya'da göreceli büyüme sağlanacak olsa da sadece Hindistan gibi daha küçük gelişmekte olan ekonomiler önemli bir büyüme gösterecektir.

Düşen enflasyon faiz indirimlerine ve parasal genişlemeye alan açacaktır. EIU tahminleri 2025 yılında FED'in 50 baz puan indirime gideceği yönündedir. Bununla birlikte gıda mallarının fiyatındaki düşüş trendinin devam edeceğini, enerji ürünlerinin ortalama fiyatlarının politik şoklara bağlı olmak kaydıyla düşeceğini ancak endüstriyel ham madde fiyatlarının özellikle yeşil dönüşümde etkili olacak baz metallerin fiyatlarının farklı yönde seyrederek artacağı öngörülmektedir.

Ham Petrol, Gıda ve İçecek Malları ile Endüstriyel Ham Madde Fiyatlarının 2016-2025 yılları arasındaki değişimi (1990=100)

Kaynak: EIU (Economist İstihbarat Birimi) tahminleri

4. Vergiden Teknolojiye Regülasyonlar: 2025

4.1. OECD'nin Asgari Kurumlar Vergisi

OECD'nin %15'lik asgari vergi düzenlemesini hedefleyen Küresel Asgari Kurumlar Vergisi Anlaşması, imzacı 138 ülkeyi 2025'te süreci kendi başlarına yürütmeleri ya da anlaşmadan çekilmeye dair karar vermelerine zorlayacaktır. ABD'nin imzacı devletler arasında bulunmaması ve 2025'te de anlaşmaya katılmayacağı beklenmektedir (Kasım seçimlerde parçalı bir kongre yapısının oluşması bekleniyor, kimin seçileceğinden bağımsız olarak bu durumda ABD'nin

anlaşmaya katılım ihtimali düşecektir. Donald Trump'ın seçilmesi durumunda bu ihtimal sıfırlanacaktır¹.) Sonuç itibarıyla anlaşmanın 2025'te dünya genelinde uygulanmasını imkansızla yakın hale getirmektedir.

4.2. AB ESG Kurallarına öncülük edecek

AB'nin odağı sürdürülebilirlik raporlama ve açıklamaları üzerinde yoğunlaşırken Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) kavramları uluslararası firmaların ajandalarında üst sıralarda yer alacaktır. Ocak ayı ile birlikte Almanya merkezli Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu şirketler için çevresel ve iklim ile ilgili riskleri tutarlı bir şekilde açıklanmasını sağlayacak sürdürülebilirlik standartlarını tanıttı/ açıklayacaktır.

Kurumların AB'nin sürdürülebilirlik hedeflerine uyumunu gerektiren Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD) 2025'in başında birçok büyük firma için yürürlüğe girecektir. Diğer yandan ABD'de borsa ve sermaye piyasalarını düzenleyen SEC 'in (Securities and Exchange Commission) Mart ayında yayınladığı ve halka açık şirketlerin iklim ile ilgili bilgileri raporlamalarını gerektiren kurallarının uygulanması ve devamı, özellikle Donald Trump'ın tekrar başkan olması durumunda, zarar görecektir. AB'nin Ormansızlaşma Yönetmeliğinin uygulanması da 2025 sonuna ertelenmiştir.

4.3. Teknoloji devlerine yönelik regülasyonlar yoğunlaşacak

Rekabetçiliği sınırlayan ve müşteri seçimine zarar veren uygulamaları hedefine koyan anti-tröst incelemeleri 2025 yılında ABD merkezli teknoloji devlerine daha fazla odaklanacaktır. AB'nin pazarlarda adil rekabeti sağlamak amacıyla büyük dijital platformlara yönelik regülasyonları içeren Dijital Pazar Kanunu'nun kapsamının genişleyerek tam olarak uygulanması düzenleyicilerin kanunun dijital pazarlara etkisini değerlendirmeleri üzerine sonraki yıla bırakılmıştır. Büyük teknoloji şirketleri, kullanıcı izni olmaksızın veri birleştirme gibi uygulamalara yönelik kısıtlamalara uyum göstermek zorunda kalacaktır. Benzer gelişme online platformları yasadışı ve zararlı içerik konusunda daha sorumlu hale getirmeyi amaçlayan AB'nin Dijital Hizmetler Yasası (DSA) konusunda da kaydedilecektir.

2025'te İklim: Geç Kalınmış Bir Tarih

2025'te sıcaklıklar 2024'teki tarihi seviyelerinin altında kalsa da yakıt tüketiminden kaynaklanan emisyonlar artış gösterecektir.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) senaryolarına göre küresel sıcaklık artışını 1,5 °C'de sınırlayabilmek için CO2 emisyonlarının 2025'te zirve yapıp ardından azalmaya geçmesi gerekmektedir. Bunun gerçeklemeyeceğini düşünmekle birlikte 2025'te emisyon artış oranının

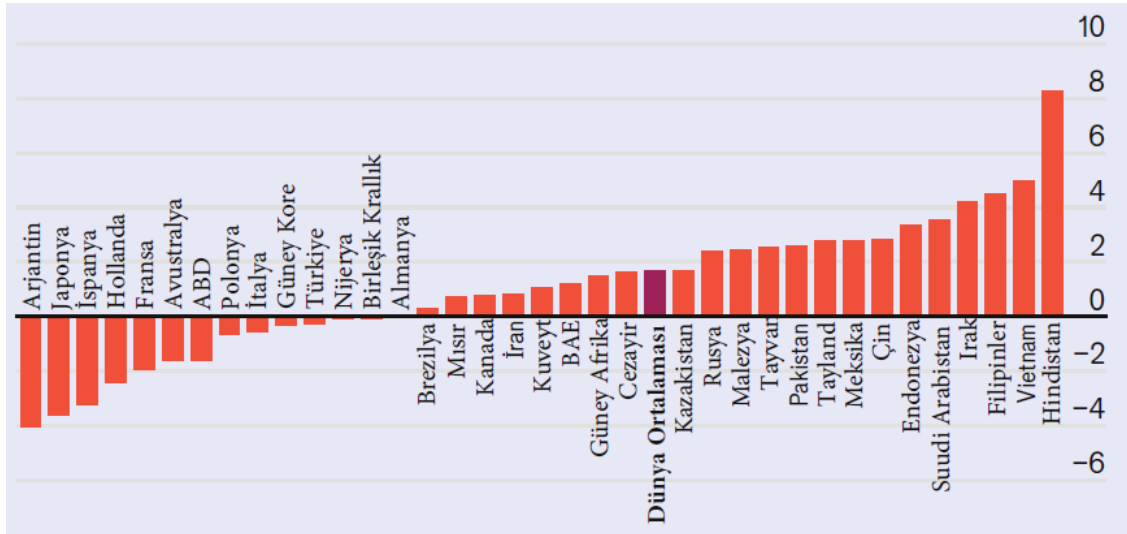
¹ Rapor Kasım 2024 ABD seçimleri öncesinde Ekim 2024'te yayımlanmıştır.

azalacağını tahmin etmekteyiz. 2024'te %1,7 artan yakıt kaynaklı emisyonların 2025'te %1,6 artacağını tahmin ediyoruz. Emisyonlardaki artışın ABD'de petrol talebinin artması ile hızla büyüyen Hindistan, Vietnam ve Suudi Arabistan gibi gelişmekte olan ülkelerdeki artan emisyonlardan kaynaklanmaktadır.

En çok salınım yapan ülke olan Çin'deki artış, yeni yatırımlarla birlikte yenilenebilir enerji kapasitelerinde gözlenen artış, ekonomik büyümenin yatay seyretmesi ve elektrikli araçlarda gözlemelenen artışın petrol talebini baskılaması nedeniyle %2,8'den %2,1'e düşecektir.

Avrupa'nın salınımı ise yenilenebilir enerji kaynaklarındaki kapasite artışı ile elektrikli araç satışlarının geleneksel yakıtlara olan talebi baskılaması nedeniyle Almanya, İngiltere ve Fransa'da emisyonlardaki düşüş hızlanacaktır.

2024 yılında yakıt tüketimi kaynaklı emisyonlarda görülen artış (%)

Kaynak: EIU (Economist İstihbarat Birimi) tahminleri

2025 yılında ortaya çıkacak artışların Asya ve Orta Doğu'dan, düşüşlerin ise çoğunlukla Avrupa'dan geleceği tahmin edilmektedir.

Raporun tamamı için:

<https://www.eiu.com/n/campaigns/industry-outlook-2025>